

מלאכת צובע

גמרות :

שבת עה ע"א - השוחט - רב אמר חייב אף משום צובע, כי נח לשוחט שיראה הצוואר אדום ויבואו לקנות ממנו. שבת צה ע"א - אשה לא תעביר סרק על פניה מפני שצובעת.

ראשונים

רמב"ם הלכות שבת פרק ט הלכה יג - הצובע חוט שארכו ארבעה טפחים או דבר שאפשר לטוות ממנו חוט כזה חייב, ואין הצובע חייב עד שיהא צבע המתקיים, אבל צבע שאינו מתקיים כלל כגון שהעביר סרק או ששר על גבי ברזל או נחשת וצבעו פטור, שהרי אתה מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום, וכל שאין מלאכתו מתקיימת בשבת פטור.

בית יוסף סוף סימן שכ - כתב בשבולי הלקט : צריך עיון על הכרום אם יש לחוש עליו משום צובע ולפי דברי בעל היראים דאמר אין דרך צביעה באוכלין מותר. וזה לשון בעל היראים - ראוי לכל בר ישראל שאוכל תותים או שאר פירות הצובעים שיזהר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה דהוה ליה תולדת צובע. ואם כן יצא דם מן המכה אסור לתת עליה בגד אבל אם צובע פתו במשקה הפירות לית לן בה דאין זה צביעה באוכלין עכ"ל.

הלכה

שו"ע סימן שג סעיף כה

אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה, משום צובע. ומטעם זה אסורה לכחול בשבת, ומטעם זה אסורה לטוח על פניה בצק, דכשנוטלתו מאדים הבשר. משנה ברורה - סרק הוא צבע אדום ואינו אסור אלא מדרבנן כי אין צביעה מדאורייתא על עור האדם. ובתוספתא כתוב שלא תקנח פניה בבגד שיש בו סרק ומשמע אף על גב דלא מתכוונת לצביעה פסיק רישא הוא. וטעם הדבר כיון דאשה דרכה בכך ליפות את עצמה ע"י צביעת פנים מחזי כצובע אבל איש שאין דרכו בכך לא מקרי צובע. ולכן מותר לאכול תותים ושאר פירות הצובעים אף על גב דצובע פניו וידיו בעת האכילה.

שו"ע סימן שכ סעיף יט

מותר ליתן כרום בתבשיל, ואין לחוש לו משום צובע, דאין צביעה באוכלין. משנה ברורה - מותר ליתן יין אדום בתוך יין לבן ואף על פי שמתאדם ואפילו אם מכין לכתחלה לעשות מראה בהמאכל או בהמשקה ג"כ מסתבר שאין להחמיר. ומ"מ אין רשאי לעשות מראה בין ודבש שיקנו ממנו וכ"ש שלא לשים סממנים בצלוחית מים להעמיד בחלון נגד השמש ויש בזה חשש חיוב חטאת. ביאור הלכה - והרי בשבת עה מחייב רב אמר משום צובע בית השחיטה ? ולפי מה שראיתי באור זרוע שפירש בית השחיטה היינו העור ניחא הכל.

שו"ע סימן שכ סעיף כ

יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצבועים, צריך ליזהר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה, משום צובע, אבל אם צובע פתו במשקה הפירות, לית לן בה, דאין צביעה באוכלין. משנה ברורה - בבגד אדום אסור לקנחו כי הוא מתקן. ויש מקילין בכל זה כיון שהוא דרך לכלוך ויש לסמוך עליהם היכן שאי אפשר לו ליזהר בזה.

אחרונים

שש"כ - אסור לצבוע צפרניים או שפתיים. מותר להשתמש משקפיים מחליפי צבע. אין איסור צביעה באוכלין, כל עוד אינו מתכוון לצביעת המאכל אלא רק לתיקונו או שיפור טעמו, לכן מותר לשים פטל או תמצית תה בתוך מים, ולכתחילה טוב לשים קודם את המיץ ואח"כ את המים. יחוה דעת ד, כח - יש להתיר לשים אבקת פודרה כי אינה נדבקת לפנים ואינה מתקיימת. יחוה דעת ב, מז - מותר להשתמש עם שקפיים אשר צבע הזגוגיות שלהם משתנה בהתאם לקרני אור השמש. יביע אומר ב, כ - אין צביעה במשקים ומותר לתת תמצית תה לתוך מים.

סבון הצובע את המים בשרותים

שו"ת מנחת שלמה תניינא סימן לג - אסור. [פס"ר דניחא ליה, כוחו, אינו נחשב אוכלין] שו"ת שבט הלוי חלק ח סימן קסז - אסור. [פס"ד דניחא ליה]

שו"ת אור לציון חלק א סימן כט - מותר. [אין צביעה במשקין, אינו מתקיים, פס"ר דלא ניחא ליה] שיץ אליעזר חלק יד סימן מז - מותר. [אין צביעה באוכלים, אינו צובע בידים]